

Marriage

Shiur# 457 | Feb 24th 2024

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יג עמוד ב

ישנו עם אחד אמר רבא: ליכא דידע לישנא בישא כהמן. אמר ליה: תא ניכלינהו! - אמר ליה: מסתפינא מאלהיו, דלא ליעביד בי כדעבד בקמאי. - אמר ליה: ישנו מן המצות. - אמר ליה: אית בהו רבנן. - אמר ליה: עם אחד הן.

שפת אמת שם

בגמ' אית בהו רבנן א"ל עם אחד הם, עי' מ"ש במהרש"א ויותר נראה לפרש עם א' הם וערבים הם אלו על אלו ובס' מנות הלוי ראיתי שמביא ב' הפי' ע"ש:

אלשיך אסתר פרק ג

ויאמר המן למלך אחשורוש ישנו עם אחד מפוזר וכו'. הנה היה אפשר ימאן המלך לשמוע בקולו לחמש סבות, א. על דבר כי אולי זולת העם אשר יבקש לאבד יהיו בעזרו יתר עמים אשר התחתנו בהם או קרובים אליהם. ב. פן העם ההוא בעצמו יתקוממו לעמוד על נפשם ויפילו חללים רבים מעם מדינות המלך, וגם שינצחוהו בסוף, למלך אין שוה בנזק המלך, שיפלו מעמו פגרים מתים רבים טרם יאבדום. ג. פן תעשה קרחת במלכותו. ד. פן יאשם המלך בעיני כל העמים באבדו עם אחד על לא חמס בכפיהם וכל עם יחרד פן יקרה לו כאלה. ה. על דבר אבדן המס שמפסיד המלך. על כן הקדים ואמר ישנו עם אחד וכו', לומר על הסיבה הראשונה אין פחד שאר עמים הקרובים אליהם או שהתחתנו בהם יתקוממו בשבילם, כי עם אחד הוא, כלומר בלתי מעורב עם עמים זולתו, וזהו אומרו ישנו כלומר גם כי שבעים אומות שהיו בעולם כלם נתערבו באופן שלא נותרו נקראים בשם אומות נפרדים רק מעט מזער, ונתערבו בהם האחרים, ונבטלו בתוכן, ואין אומה ולשון שנוכל לומר זו בלתי מעורבת עם אחרת, העם הזה לא כן הוא, כי גם שבזולתן אין עם יקרא אחד בלתי מעורב עם זולתן, ישנו עם אחד יוצא מכללם שיוכל ליקרא אחד שאין עם זולתו מעורב בו, לזה אמר ישנו לומר לא יעלה על רוחך שאין עם יקרא אחד בלתי מעורב, כי ישנו במציאות, באופן שמורא לא יעלה על ראשינו מיתר עמים שהתחתנו בהם. וגם על הסיבה השנית בל יתקוממו לעמוד על נפשם ויפלו בנופלים רבים מעמי המלך, גם כי תעשה הכוונה אין פחד, כי הלא הוא מפוזר בכל המדינות זעיר שם זעיר שם, ואין באחת המדינות רבים יחד יתנו לב להתאמץ על

מבקשי רעתם. ושמה תאמר אולי יתקבצו מכל המדינות אל עיר אחת ושם יתקוממו, גם לא נירא מזה, כי הלא הוא מפורד בעלי פירוד בלתי מתקשרים זה עם זה. ואל נא תאמר אולי מפחד רעה בנפול עליהם אימת מות יקנו התקשרות ויתקבצו לעמוד על נפשם, גם זה אינו כי אינן קרובים אלו לאלו, כי הם בכל העמים מעט בכל עם ועם, באופן שעל ידי תכונתם אלה לא במהרה ינתקו ממקומם להתקבץ יחד כלם. וגם לא תירא מעשות קרחת במלכותך כי הם בכל מדינות מלכותך ואין מדינה מהם, כמאמר רבותינו ז"ל בזה (מגילה יג ב). ועל הרביעית פן יאשם המלך בעיני העמים בהמית עם רב בלתי בני תמותה כי למה יומתו מה עשו, ראה גם ראה כי דתיהם שונות מכל עם וכו'. והוא, כי אם תמצא אומה בלתי מתנהגת בדתי המלך המושל עליהם, אם יהיה שדת האומה ההיא וחקיה נאותים ומתקרבים אל השכל, לא תאשם על היותה בוחרת בדתה ותגעל בדתי המלך אדוניה, אמנם אם דתם זרה ומשונה מכל הדתות, אז יאשמו על בלתי עשותם דתי המלך, וזה דבר המן באומרו ודתייהם שונות וכו' ואת דתי המלך וכו' לומר הלא דתיהם שונות וזרות מכל עם בלתי מתקרבים אל השכל, ואף על פי כן ואת דתי המלך אינם עושים, ועל כן לא יאשם המלך בקרב העמים על עשותו כלה בעם כזה. וכל שכן שלא יכמרו רחמי העמים לבלתי אבדם או לבקש עליהם, כי הנה דתיהם שונות מכל עם, ואין שנהא כשנאת הדת, ובהיות איבודם על זה, גם הם ישנאום, כי כל העמים אף שילכו איש בשם אלהיו, יתקרבו בפת בגם ויין משתיהם ומאכל שולחנם, מה שאין כן ישראל, כי על כן הם שנואי העמים. ועל החמישית אמר אל תשית לבך על דבר המס אשר יחסר למלך באבודם, כי הלא למלך אין שוה להניחם, כי אין לו תועלת בהשארתם, כי לעומת המס יש הפסד מהם, כי דרכם למרוד ולהזיק מלכים כאשר כתבו אל אחשורוש עצמו מארץ ישראל לשיבטל עבודת בית המקדש, והיה על ידי המן כמו שאמרו ז"ל (אגדת אסתר ה ט) והמתרגם ז"ל (ג א):

ספר שפת אמת - שמות - פרשת ויקהל - שנת [תרמ"ב]

בפסוק כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה'. פי' להביא עם כל הנדיבות שבו. להניח כל הרצון שבלב בזאת הנדבה. וגם הפי' שע"י נדבה זאת יביאו את כל נדבות לבם כי נדבת המשכן היה תיקון לכל הרצונות. שבאמצעות זאת הנדבה יביאו את כל נדבות לבם כנ"ל:

תלמוד בבלי מסכת יומא דף נד עמוד א

אמר רב קטינא: בשעה שהיו ישראל עולין לרגל מגלילין להם את הפרוכת, ומראין להם את הכרובים שהיו מעורים זה בזה, ואומרים להן: ראו חבתכם לפני המקום כחבת זכר ונקבה.

Rabbi Neuberger

רמב"ם הלכות אישות פרק טו הלכה יט

וכן צוו חכמים שיהיה אדם מכבד את אשתו יתר מגופו ואוהבה כגופו, ואם יש לו ממון מרבה בטובתה כפי הממון, ולא יטיל עליה אימה יתירה ויהיה דיבורו עמה נבנחת ולא יהיה עצב ולא רוגז.

תלמוד בבלי מסכת עירובין דף סג עמוד ב

אמר רב ברונא אמר רב: כל הישן בקילעא שאיש ואשתו שרויין בה - עליו הכתוב אומר נשי עמי תגרשון מבית תענוגיה. ואמר רב יוסף: אפילו באשתו נדה. רבא אמר: אם אשתו נדה היא - תבא עליו ברכה. - ולא היא, דעד האידנא מאן נטריה.

ספר הישר לר"ת (חלק החדושים) סימן מה

אמר ר' יהושע חייב אדם לפקוד את אשתו כו'. נר' לי פקידה זו לאו דווקא תשמיש. אלא כשרוצה לצאת לדרך אם הוא רחוק ממנה לא יצא לדרך אלא אם כן ישוב אליה ויפקדנה או בתשמיש או בשאר צרכים. ולא ילך למרחקים בלא דעתה. ופריך הא מהכא נפקא מהתם נפקא ואל אישך תשוקתך מלמד שהאשה משתוקקת על בעלה בשעה שיוצא לדרך. ומסתמא כיון שמתאוה ומשתוקקת עליו יש לו לפוקדה דהמכבד את אשתו כגופו עליו הכתוב אומר אז תקרא וה' יענה. ומשני אמר רב יוסף לא נצרכה אלא לאשתו נידה. ה"ג בכל הספרים ישנים. והכי פי' חד קרא משמע לן שחייב לפקוד את אשתו אם אינה נידה ויבא עליה וידבר אל לבה עונה שלימה. וקרא אחרינא קמ"ל שאפילו אשתו נידה יש [לן] לפוקדה. וכמה אמר רב' עונה. שאפי' שאסורה בתשמיש שמחה היא ותענוג הוא לה הואיל ורוצה לצאת לדרך. כדאמר' בעירובין הישן בקילעא שאיש ואשתו ישינים עליו הכתו' אומר נשי עמי תגרשון מבית תענוגיה. ואמר רב [יוסף] התם ואפי' באשתו נידה אלמא שמחה הוא לה. הכא נמי צריך לפוקדה אפי' נידה. וכמה אמר רבה עונה. כדאמר' מניחין תחת צנור ומימיו מקלחין וכמה אמר רבה עונה. וטובא עונה איכא בתלמוד שאינו בתשמיש.

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף עב עמוד ב

יתיב רבי זירא ורבי שמואל בר רב יצחק אקילעא דרבי שמואל בר רב יצחק, ויתבי וקא אמרי. אמר רבי שמעון בן לקיש: נתחלף לו שפוד של נותר בשפוד של צלי ואכלו - חייב. ורבי יוחנן אמר: אשתו נדה בעל - חייב, יבמתו נדה בעל - פטור. איכא דאמרי: כל שכן בההיא דמחייב, דלא עשה מצוה. אית דאמרי: בההיא פטור. מאי טעמא? התם הוא דהוה ליה לשיולי, אבל הכא דלא הוה ליה לשיולי - לא. ורבי יוחנן, מאי שנא יבמתו - דקא עביד מצוה, אשתו נמי קא עביד מצוה! - באשתו מעוברת. - והא איכא שמחת עונה! - שלא בשעת עונתה.

גור אריה בראשית פרק ב פסוק כג (פרשת בראשית)

שבא על כל בהמה וכו'. ביבמות פרק הבא על יבמתו. ואין הפירוש חלילה שבא עליהם למשכב, שהרי הקדוש ברוך הוא כבר ציוה אותנו על העריות (סנהדרין נו ע"ב) בפסוק "ויצו" (לעיל ב, טז), אלא פירושו מפני שהאדם הוא צורת כל המינים, והוא נותן להם שלימות, וכל צורה הוא מתחבר לאשר הוא צורה לו, והאדם הוא צורה לכל התחתונים הבעלי חיים הבלתי מדברים. וזה שאמר 'שבא על כל בהמה וחיה ועוף', שהרי ידוע כי הצורה נמשל באיש, ואשר הוא צורה לו - נמשל בנקיבה, והתחברות הצורה לאשר הוא צורה לו נקרא ביאה. ואמר כי אף על גב שהוא צורה לכל הנבראים, והוא נקרא איש שלהם, אבל אין בזה הנחה והשקט, כי אין האדם צורה מיוחדת בשלימות רק לאשתו, כי אליה הוא צורה מיוחדת בשלימות, וכאשר לא היה נמצא זוגתו אשר הוא הצורה לה בפרט ובשלימות, נקרא החבור ההוא ביאה, כי הביאה אינה התחברות גמור, ולא היה נמצא התחברות אחר, רק שהוא צורה אל כל הנמצאים, ואם כן זהו עיקר התחברות. אבל כאשר נתן לו שיהיה צורה אל זוגתו, שהוא לה צורה בפרט ובשלימות, אז אמר "זאת הפעם עצם מעצמי" והוסר הביאה הראשונה, שהוא צורה גם כן אל כל הנמצאים, אבל הוא צורה רחוקה, כאשר נמצא מיוחדת קרובה הימנה, וזהו דעת חכמים: וכאשר תבין עוד ותעמיק בזה, כי האדם כאשר לא נמצא לו זוגתו - והאדם שהוא כמו צורה צריך הוא לדבר שהוא אליו כמו חומר - וכאשר עדיין לא נמצא הנקיבה שהיא לאדם כמו חומר לצורה - אז יש לצורה זאת התחברות אל הדברים יותר חומרים, והם כל בעלי חיים שאינם מדברים, והכל כדי שימצא לו דבר שהוא לו [נושא והוא] כמו חומר, כי [הצורה] אי אפשר מבלעדי חומר, ולפיכך אומר 'שבא על כל בהמה וחיה ועוף', כי החבור מה שהיו הבעלי חיים עומדים לאדם במקום החומר לצורה - נקרא ביאה גמורה, לפי שצריך שיהיה האדם נבדל מן הבעלי חיים הבלתי מדברים, וכאשר היה לאדם התחברות אל בעלי חיים בלתי מדברים - הרי הוא מזדוג אליהם נכנס בגדרם, עד שזה ביאה גמורה נחשב לאדם שהוא שכלי, כי ראוי שיהיה האדם נבדל במעלתו מכל הנמצאים שאינם בעלי שכל, והרי יש חבור להם, וזהו הביאה. עד שנתן לו זוגתו, ואז היה צורה לדבר שהוא דומה לו, שגם היא בעלת שכל כמוהו, והוסר הביאה והחבור. הארכתי בזה לבאר דברי חכמים, כי ראיתי שהאומות משיבין על דברי חכמים, ואילו ידעו להבין דבר זה על עמקו היו אומרים כי כל חכמי הגוים לאפס ותוהו נחשבו נגד הקל שבדבריהם. והכל נרמז בלשון "זאת הפעם עצם מעצמי", שהתורה רמזה לנו כי האדם הוא כמו צורה, וצריך הוא אל דבר שהוא לו במקום חומר, אבל אין הדברים כולם שהם חומרים אליו במקום החומר, רק חומר מיוחד היא האשה שנתנה לו: בלשון הקודש. דלא תמצא בכל שאר לשונות ששם הזכר והנקיבה דומים, רק בלשון הקודש 'איש' 'אשה', אבל בלשון תרגום 'גברא' 'אתתא', וכן בכל הלשונות, שמזה תראה כי בלשון הקודש נברא העולם:

תלמוד בבלי מסכת יבמות דף סג עמוד א-ב

רבי חייא הוה קא מצערא ליה דביתהו, כי הוה משכח מידי, צייר ליה בסודריה ומייתי ניהלה. אמר ליה רבי: והא קא מצערא ליה למר! א"ל: דיינו שמגדלות בנינו, ומצילות אותנו מן החטא